

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร

The Development of a Curriculum in the Basic Occupational Learning Group
at the Lower Secondary Level Demonstration School in Bangkok

ปฐิมาพร ล้อมลาย

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ

Patimaporn Lormlai

The Demonstration School of Ramkhamhaeng University (Secondary),

Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand

Email: Patimaporn.l@rumail.ru.ac.th

Received: Jan 30, 2023 / Revised: Jun 20, 2023 / Accepted: Jun 21, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการ ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มโรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ผู้สำเร็จการศึกษา และนักเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามาเน (Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 461 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการและข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ 4 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้สำเร็จการศึกษา และนักเรียน มีความต้องการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า

2.1 ด้านบริบท ควรพัฒนา ปรัชญา คติพจน์ จุดมุ่งหมาย ของโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน เกณฑ์การประเมินต้องสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานตัวชี้วัด เรียนแล้วนำไปปฏิบัติได้จริง นำไปศึกษาต่อ และประกอบอาชีพได้ เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร; กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ; โรงเรียนสาธิต



2.2 ด้านปัจจัยเบื้องต้น ควรพัฒนาจำนวนเวลาเรียนชั่วโมง/สัปดาห์เพิ่มมากขึ้น จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ควรมุ่งส่งเสริมการเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรแกนกลาง คำอธิบายรายวิชาครอบคลุมเนื้อหา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สร้างแหล่งการเรียนรู้และสื่ออุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย หลากหลาย เหมาะสมกับวัยและระดับชั้น

2.3 ด้านกระบวนการ ควรพัฒนาให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกความเป็นไทย รักหวงแหนภูมิปัญญาไทย จัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ให้ผู้เรียนใช้การวัดและประเมินผลที่หลากหลาย โดยมุ่งเน้นการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียนการสอน บอกวิธีการวัดและประเมินผลแต่ละครั้งให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการเรียนการสอน นำสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายมาใช้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนรู้จักวิธีแสวงหาความรู้ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.4 ด้านผลผลิต ควรพัฒนาให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ชีวิตประจำวัน มีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตน และการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

Abstract

The purpose of this research was to study the need suggestions and guidelines for the development of career learning curriculum junior high school level of the group of demonstration schools in Bangkok. The population and sample used in this research were administrators, teachers in the occupational learning subject group, graduates and students. The sample size was determined using Taroyamane's ready-made tables. (Yamane) with a total of 461 people. The research tool was a questionnaire about needs and suggestions. In developing the curriculum for the 4 occupational learning subjects, the data were analyzed by means (\bar{X}) and standard deviation (SD). The results of the research were found that:

1. Administrators, teachers, graduates, and students wanted to develop a curriculum for basic occupational learning at the lower secondary school level as a whole, at a high level. and when considering each aspect, it was found that at a high level in every aspect

2. Study results, suggestions for curriculum development Group of basic occupational learning subjects at the lower secondary level Demonstration School in Bangkok, it was found that

2.1 In terms of context, the philosophy, motto, and aims of the school should be developed in line with current social conditions. Assessment criteria must reflect learner quality according to indicator standards. Learned and put into practice, leading to further study and career. Give the community the opportunity to participate.

2.2 Preliminary Factors The amount of study hours/week should be improved. Course Aims should aim to promote good people, wisdom, happiness, potential for further study and career. Organize the educational institution curriculum structure in line with the core curriculum structure. Explanation of subjects covering content and desirable characteristics. Provide budget support for extra-curricular activities. Create learning resources and learning materials that are modern, diverse, suitable for ages and levels.

2.3 Process should develop students to have a conscience of Thainess love and cherish Thai wisdom Organize activities to enhance learners' experience using various measurements and assessments. by focusing on using assessment results to improve teaching and learning Tell students how to measure and evaluate each time in advance. There is continuous evaluation in conjunction with teaching and learning. use a variety of learning materials for students to learn Organize learning activities by letting learners know how to seek knowledge. Encourage students to participate in learning activities.

2.4 Productivity should be developed so that knowledge can be applied to daily life. Has the ability to solve problems rationally. are responsible for their duties and making contributions to society

Keywords: Curriculum Development; Basic Occupational Learning Subject Group; Demonstration

1. บทนำ

สังคมโลกก้าวเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสาร ทำให้แต่ละประเทศมีการติดต่อแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างกันมากขึ้น คนไทยจะสามารถแข่งขันกับประชาคมโลกได้ ก็ต่อเมื่อมีการปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการศึกษา ให้สามารถพัฒนาคนไทยให้มีสมรรถนะในการแข่งขัน และเป็นประชากรที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 9) ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาประเทศ ให้มีความเจริญก้าวหน้า ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม และยังเป็นเครื่องมือในการสร้างกำลังคนของประเทศให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามที่มีมุ่งหวัง ฉะนั้น กำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเป็นสำคัญ (สุนีย์ ภูพันธ์, 2546, หน้า 3)

หลักสูตรมีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษา เพราะเป็นสิ่งที่กำหนดเป้าหมาย และทิศทางที่ทำให้การจัดการเรียน การสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ หลักสูตรเป็นกรอบหรือแนวทางที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง มีความสามารถ และคุณลักษณะตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด นอกจากนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ยังชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทย ให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าว มุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบ ยั่งยืน ซึ่งแนวทางดังกล่าว สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 4) และด้วยเหตุผลที่โลก มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา หลักสูตรจึงต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างไม่หยุดนิ่งด้วยเช่นกัน เพื่อให้สถานศึกษาได้นำไปใช้ เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตร หลักสูตรจะชี้แนะให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการ จัดการศึกษา สามารถจัดมวลประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง ในด้านความรู้ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ จนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา (วัฒนาพร ระวังทุกข์, 2545, หน้า 3)

การพัฒนาหลักสูตรจะประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการเตรียมความพร้อม และควรคำนึงถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนการสนับสนุนการใช้หลักสูตรในด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุ เป้าหมาย ดังที่ สันต์ ธรรมบำรุง (2527) การศึกษาความต้องการและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการ



พัฒนาหลักสูตร กล่าวคือ หลังจากที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรเสร็จเรียบร้อยแล้ว ต้องมีการนำไปพัฒนาหลักสูตรนั้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ถึงแม้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจะดีเพียงใดก็ตาม ถ้าไม่ได้เกิดจากความต้องการของผู้เรียน ของสังคม หลักสูตรก็จะขาดประสิทธิภาพ หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมา ก็จะไม่ประสบความสำเร็จซึ่งสอดคล้องกับที่ โจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ที่กล่าวว่า การศึกษาความต้องการและข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร มีความสำคัญ เพราะถ้าไม่มีการศึกษาในขั้นตอนนี้ การนำหลักสูตรไปปฏิบัติจริงในโรงเรียนกับนักเรียน เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้น ก็ไม่มีประสบความสำเร็จ

การศึกษาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร จะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรว่า ควรเป็นไปในทิศทางใด เป็นการพิจารณาเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตร โดยใช้ผลจากการศึกษาในแง่มุมต่าง ๆ ของสิ่งที่ศึกษา เพื่อนำมาพิจารณาร่วมกัน และสรุปว่า จะให้คุณค่าของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมาขึ้นนั้นว่าเป็นอย่างไร มีคุณค่าดี หรือไม่เพียงใด หรือได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือไม่ มีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจ การวางแผน การจัดโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดีขึ้น และเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ ทหาทางเลือกที่เหมาะสมกับสภาพ และความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และสังคม ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และเป็นข้อมูลพื้นฐานต่อผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนในการพัฒนาหลักสูตร แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มโรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้มีความเหมาะสม เกิดประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ที่ดีในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพทางสังคมในปัจจุบัน และนำไปสู่การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพ และเทคโนโลยี มาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และแข่งขันในสังคมไทยและสากล เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียง และมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 65) ซึ่งเป้าหมายการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัด ความสนใจ ความสามารถของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเห็นภาพลักษณะต่าง ๆ ของอาชีพ และค้นพบความต้องการของตนเองในการเลือกอาชีพที่เหมาะสม การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรับประสบการณ์ ฝึกทักษะ และเตรียมคุณลักษณะด้านอาชีพต่าง ๆ อย่างหลากหลาย เพื่อจะได้เรียนรู้ว่า ตนเองสามารถตัดสินใจกำหนดทิศทางที่เหมาะสมที่จะศึกษาต่อหรือออกไปประกอบอาชีพใดต่อไปในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 7)

ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร จึงสนใจศึกษาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร

2.2 เพื่อศึกษา ข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร

3. ทบทวนวรรณกรรม

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร

3.1.1 ความหมายของหลักสูตร

Taba (1962, p. 9) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

Wiles and Bondi (1989, p. 7) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง เป้าหมาย หรือค่านิยม ซึ่งจัดให้กับผู้เรียนเป็นประสบการณ์ โดยใช้กระบวนการพัฒนาขั้นตอนตามที่กำหนด

Hawkins and Allen (1991, p. 355) กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรไว้ 2 ประการ ดังนี้

- 1) หลักสูตร หมายถึง วิชาที่จัดให้มีการเรียน หรือกำหนดให้สำหรับจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน
- 2) หลักสูตร หมายถึง รายการของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้กับผู้เรียน

Allen (2003, p. 341) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้น โดยสถาบันทางการศึกษา ซึ่งอาจจัดให้เป็นรายบุคคล หรือหมู่คณะก็ได้

3.1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร

ฉันท ชาติทอง (2550, หน้า 13) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญของหลักสูตร คือ

- 1) จุดหมายของหลักสูตร เป็นผลรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว
- 2) โครงสร้างเนื้อหาสาระ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะ และความสามารถ ที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

3) อัตราเวลาเรียน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ครบกระบวนการ และมีประสิทธิภาพ

4) กิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อ เพื่อให้เป็นแนวทางในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

5) การวัดและประเมินผล เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพของหลักสูตร ก่อนและหลัง

การนำไปใช้

Taba (1962, p. 10) กล่าวว่า หลักสูตรควรมีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ 1) วัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะ 2) เนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสอนแต่ละวิชา 3) กระบวนการเรียนการสอนหรือการนำหลักสูตรไปใช้ และ 4) การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร

3.1.3 รูปแบบการประเมินหลักสูตร

Stake (2010, pp. 82-87) เสนอรูปแบบการวิจัยเพื่อประเมินหลักสูตรว่า ผู้ประเมินจะต้องออกแบบการประเมิน โดยทำการสำรวจกิจกรรมทางหลักสูตร ซึ่งอาจประกอบด้วยกิจกรรมย่อย ๆ หลายกิจกรรม ได้แก่ การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์เอกสาร และการรวบรวมข้อมูลจากกรณีศึกษาย่อย ๆ ที่สัมพันธ์กันด้วย นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงถึงประเด็นคำถามหลักของการประเมิน (research question) ตลอดจนบริบท (context) ต่าง ๆ อาทิ ประวัติศาสตร์ ระเบียบปฏิบัติการเมือง และเศรษฐกิจ เป็นต้น และข้อมูลสำคัญที่จำเป็นในการประเมิน (the main information needed) ทั้งนี้ อาจต้องศึกษาเนื้อหาที่ใหญ่กว่า (larger issues) และปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น (phenomena)

Tyler (1960) กล่าวถึงหลักการประเมินหลักสูตรว่า พิจารณาตัดสินจากการบรรลุผลสำเร็จของจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่ตั้งไว้ การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบนี้ ต้องการหาคำตอบ 4 ประการ คือ 1) มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาใดบ้างที่โรงเรียนต้องการ 2) มีประสบการณ์ทางการศึกษาใดบ้าง ที่จะทำให้บรรลุจุดหมาย 3) ควรจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไร จึงจะทำให้เกิดประสิทธิภาพ 4) จะตัดสินใจได้ด้วยวิธีใดว่า จุดมุ่งหมายนั้นบรรลุตามที่ต้องการ



Stufflebeam (2007) กล่าวถึงรูปแบบการประเมินที่เรียกว่า CIPP Model ประกอบด้วยการประเมิน 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านบริบท (context) คือ การพิจารณาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร รวมถึงการประเมินความต้องการ (need assessment) เพื่อให้ได้ข้อมูลในการกำหนดเป้าหมาย หรือจุดประสงค์ต่าง ๆ ของหลักสูตร โดยวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางสังคม ปัญหาในสังคม และความต้องการต่าง ๆ ของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบว่า ควรกำหนดจุดมุ่งหมายอย่างไร จึงจะสามารถตอบสนองความต้องการ และแก้ปัญหาที่ประสบอยู่ ในกรณีที่มีการใช้หลักสูตรเสร็จสิ้นลงแล้ว จะต้องประเมินเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของหลักสูตรกับสภาพแวดล้อมทางสังคม ปัญหาในสังคม และความต้องการต่าง ๆ ของผู้เกี่ยวข้องว่า สอดคล้องกันหรือไม่ อย่างไร

2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (input) คือ การพิจารณาความเพียงพอ ความเหมาะสมของทรัพยากร โดยเฉพาะตัวหลักสูตรและองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร ที่ผู้จัดทำกำหนดขึ้น ตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ ที่สนับสนุนการใช้หลักสูตร ได้แก่ บุคลากร สื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์การเรียนการสอน อาคารสถานที่ และงบประมาณ เพื่อตรวจสอบดูว่าปัจจัยเบื้องต้นเหล่านี้มีส่วนช่วยให้การใช้หลักสูตรในการปฏิบัติการ หรือกระบวนการบรรลุผลที่ตั้งไว้หรือไม่ อย่างไร

3) ด้านกระบวนการ (process) คือ การพิจารณากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ว่า เกิดอะไรขึ้นในระหว่างการจัดการเรียนการสอน เป็นการประเมินหลักสูตรในขั้นปฏิบัติการหรือกระบวนการใช้หลักสูตร เพื่อตรวจสอบว่ากระบวนการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของการใช้หลักสูตรในสภาพจริงว่า เป็นอย่างไร มีปัญหา หรือข้อบกพร่องอย่างไร

4) ด้านผลผลิต (product) คือ การพิจารณาผลที่เกิดจากการใช้หลักสูตรนั้น โดยตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีคุณสมบัติตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน รวมถึงประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตร อาจจะเป็นการประเมินผู้สำเร็จการศึกษา ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ (academic achievement) ได้แก่ ความรู้ความสามารถในวิชาการต่าง ๆ ที่เรียน และด้านผลสัมฤทธิ์ที่ไม่เกี่ยวกับวิชาการ (nonacademic achievement) ได้แก่ บุคลิกภาพ เจตคติ ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ เป็นต้น รวมถึงความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.2 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ

3.2.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ เป็นสาระที่เน้นการทำงาน กระบวนการทำงาน และการจัดการอย่างเป็นระบบ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ที่ทักษะการออกแบบงานและการทำงานอย่างมีกลยุทธ์ โดยใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (information communication technology) ตลอดจนนำเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาพื้นบ้าน ภูมิปัญญาไทย และเทคโนโลยีสากลมาใช้และนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน รวมทั้งการสร้างพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือวิธีการใหม่ ๆ เน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และพลังงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ จึงกำหนดวิสัยทัศน์ของกลุ่มเป็น “การเรียนรู้ที่ยึดการทำงานและการแก้ปัญหาเป็นสำคัญ บนพื้นฐานของการใช้หลักการและทฤษฎีเป็นหลักในการทำงาน และการแก้ปัญหา” งานที่นำมาฝึกฝนเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ของกลุ่มนั้น เป็นงานเพื่อการดำรงชีวิตในครอบครัวและสังคม และงานเพื่อการประกอบอาชีพ ซึ่งงานประเภทนี้ เมื่อผู้เรียนได้รับการฝึกฝนตามกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพแล้ว ผู้เรียนจะได้รับการปลูกฝัง และพัฒนาให้มีคุณภาพ และมีศีลธรรม การเรียนรู้จากการทำงานและการแก้ปัญหาของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ จึงเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการบูรณาการความรู้ ความสามารถ ทักษะ และความดี ที่หลอมรวมกันจนก่อให้เกิดเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

1) การเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เพื่อให้เป็นคนดี มีความรู้และความสามารถ โดยมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

(1) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำรงชีวิตและครอบครัว การงานอาชีพเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการทำงาน

(2) มีทักษะในการทำงาน การประกอบอาชีพ การจัดการ การแสวงหาความรู้ เลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน

(3) มีความรับผิดชอบ ขยัน ซื่อสัตย์ อดทน รักการทำงาน ประหยัด อดออม ตรงต่อเวลา เอื้อเฟื้อเสียสละและมีวินัยในการทำงาน เห็นคุณค่าความสำคัญของงานและอาชีพ

2) มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานอาชีพ ประกอบไปด้วย

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว เป็นสาระที่เกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวันทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม ที่ว่าด้วยงานบ้าน การเกษตร งานประดิษฐ์ และงานธุรกิจ

งานบ้าน เป็นงานที่เกี่ยวกับการทำงานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย บ้านชีวิตความเป็นอยู่ในบ้าน เครื่องนุ่งห่ม อาหารและโภชนาการ โดยเน้นการปลูกฝังลักษณะนิสัยการทำงาน ทักษะกระบวนการทำงาน การแก้ปัญหาในการทำงาน มีความรับผิดชอบ

งานเกษตร เป็นงานที่เกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวัน ซึ่งประกอบด้วย การปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ตามกระบวนการผลิตและการจัดการผลิต มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิต ปลูกฝังความรับผิดชอบ

งานช่าง เป็นงานที่เกี่ยวกับการทำงานตามกระบวนการของการช่าง ซึ่งประกอบด้วย การบำรุงรักษา การติดตั้ง ประกอบ ซ่อม การอนุรักษ์พลังงาน

งานประดิษฐ์ เป็นงานที่เกี่ยวกับการทำงานด้วยการประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ โดยเน้นความประณีต สวยงาม ตามกระบวนการทำงานประดิษฐ์ โดยอาศัยเทคโนโลยี

งานธุรกิจ เป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดการด้านเศรษฐกิจครอบครัว การเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด

สาระที่ 2 การอาชีพ เป็นสาระที่เกี่ยวข้องกับหลักการ คุณค่า ประโยชน์ของการประกอบอาชีพสุจริต ตลอดจนการเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

สาระที่ 3 การออกแบบและเทคโนโลยี เป็นสาระที่เกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถของมนุษย์ในการแก้ปัญหา และสนองความต้องการของมนุษย์อย่างสร้างสรรค์ โดยนำความรู้มาใช้กับกระบวนการเทคโนโลยี สร้างและใช้สิ่งของเครื่องใช้ วิธีการ และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำรงชีวิต

สาระที่ 4 เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นสาระที่เกี่ยวกับกระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อสื่อสาร การค้นหาความรู้ การสืบค้น การใช้ข้อมูลและสารสนเทศ การแก้ปัญหาหรือสร้างงาน คุณค่าและผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศ

สาระที่ 5 เทคโนโลยีเพื่อการทำงานและอาชีพ เป็นสาระที่เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตและครอบครัว และการอาชีพ

ความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพ มาใช้ประโยชน์ในการทำงาน อย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และแข่งขันในสังคมไทยและสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียง และมีความสุข เรียนรู้การงานอาชีพ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีสาระสำคัญในการดำรงชีวิต และครอบครัว เป็นสาระเกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวัน ช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และสังคมได้ในสภาพเศรษฐกิจที่พอเพียง ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เน้นการปฏิบัติจริง จนเกิดความมั่นใจ และภูมิใจในผลสำเร็จของงาน เพื่อให้ค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง



กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ เป็นสาระที่เกี่ยวข้องกับทักษะที่จำเป็นต่ออาชีพ เห็นความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม เห็นคุณค่าของอาชีพสุจริต และเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

คุณภาพผู้เรียน

เมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าใจกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงาน มีทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา และทักษะการจัดการ มีลักษณะนิสัยการทำงานที่เสียสละ มีคุณธรรม ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และถูกต้อง และมีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมอย่างประหยัดและคุ้มค่า เข้าใจแนวทางการเลือกอาชีพ การมีเจตคติที่ดี และเห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพ วิธีการทำงานทำ คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับการมีงานทำ วิเคราะห์แนวทางเข้าสู่อาชีพ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ และประสบการณ์ต่ออาชีพที่สนใจ และประเมินทางเลือก ในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับความรู้ ความถนัด และความสนใจ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มี 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหาร จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 2 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ จำนวน 56 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 กลุ่มที่ 3 ผู้สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2564 จำนวน 200 คน และกลุ่มที่ 4 นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 200 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 461 คน

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.2.1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (multiple choices) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2.2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต จำนวน 20 ข้อ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ แบบสอบถามมีค่า IOC เท่ากับ 0.96 และค่าความเชื่อมั่น .98

4.2.3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open ended)

4.3 การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่เป็น ผู้บริหาร ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ผู้สำเร็จการศึกษา และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูลโดย

1) วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ร้อยละ (percentage) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบการบรรยาย

2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วแปลความหมายค่าเฉลี่ยระดับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร

3) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามปลายเปิด (open-end) ที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เขียนแสดงความคิดเห็นจากประสบการณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร มาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยจับประเด็นของข้อคิดเห็นที่มีความคล้ายคลึงกัน มาจัดเป็นกลุ่มเดียวกัน

5. ผลการวิจัย

5.1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร ของผู้สำเร็จการศึกษา และนักเรียน โดยภาพรวม

ความต้องการพัฒนาหลักสูตร	(\bar{X})	SD	ระดับ
ด้านบริบท	4.35	.78	มาก
ด้านปัจจัยเบื้องต้น	4.32	.77	มาก
ด้านกระบวนการ	4.40	.73	มาก
ด้านผลผลิต	4.39	.92	มาก
โดยภาพรวม	4.37	.80	มาก

จากตาราง พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษา และนักเรียน โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความต้องการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รายด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.40$) ด้านผลผลิต ($\bar{X} = 4.39$) ด้านบริบท ($\bar{X} = 4.35$) และด้านปัจจัยเบื้องต้น ($\bar{X} = 4.32$)

5.2 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า

ด้านบริบท ควรพัฒนา ปรัชญา คติพจน์ จุดมุ่งหมาย ของโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน เกณฑ์การประเมินต้องสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานตัวชี้วัด เรียนแล้วนำไปปฏิบัติได้จริง นำไปศึกษาต่อ และประกอบอาชีพได้ เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

ด้านปัจจัยเบื้องต้น ควรพัฒนาจำนวนเวลาเรียนชั่วโมง/สัปดาห์เพิ่มมากขึ้น จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ควรมุ่งส่งเสริมการเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรแกนกลาง คำอธิบายรายวิชาครอบคลุมเนื้อหา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สร้างแหล่งการเรียนรู้และสื่ออุปกรณ์การเรียน ที่ทันสมัย หลากหลาย เหมาะสมกับวัยและระดับชั้น

ด้านกระบวนการ ควรพัฒนาให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกความเป็นไทย รักหวงแหนภูมิปัญญาไทย จัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ให้ผู้เรียน ใช้การวัดและประเมินผลที่หลากหลาย โดยมุ่งเน้นการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียนการสอน บอกวิธีการวัดและประเมินผลแต่ละครั้งให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการเรียนการสอน นำสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายมาใช้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนรู้จักวิธีแสวงหาความรู้ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้



ด้านผลผลิต ควรพัฒนาให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ชีวิตประจำวัน มีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตน และการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

6. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

6.1 ผลการศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร ของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้สำเร็จการศึกษา และนักเรียน พบว่ามีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า สภาวะ สังคม การเมือง และเศรษฐกิจในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปมาก จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้สำเร็จการศึกษา และนักเรียน เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา โดยเฉพาะเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา ดังที่ สุนีย์ ภูพันธ์ (2546, หน้า 16) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นเสมือนเป้าหมายหรือจุดหมายให้มีความหมาย หลักสูตรเป็นเสมือนโครงการ และแนวทางในการให้การศึกษา หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงาม และพัฒนาการตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้สำเร็จการศึกษา และนักเรียน มีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภชัย สมนวน (2564) ศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา โปรแกรมสองภาษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา มีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร โดยภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ สุภลักษณ์ สลิตไชยพันธ์ (2557) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโครงการห้องเรียนพิเศษชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน มีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร โดยภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก

6.2 ผลการศึกษา ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า

ด้านบริบท

ควรพัฒนา ปรัชญา คติพจน์ จุดมุ่งหมาย ของโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน เกณฑ์การประเมินต้องสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานตัวชี้วัด เรียนแล้วนำไปปฏิบัติได้จริง นำไปศึกษาต่อ และประกอบอาชีพได้ เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ปรัชญา คติพจน์ ของโรงเรียน จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เกณฑ์การประเมินต้องสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานตัวชี้วัด ต้องมีความสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน จึงจะสามารถนำไปศึกษาต่อ และประกอบอาชีพได้ และทำให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้สำเร็จการศึกษา และนักเรียน มีความคิดเห็นว่า แนวทางการพัฒนาหลักสูตรด้านบริบท กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร ควรพัฒนา ปรัชญา คติพจน์ ของโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เกณฑ์การประเมิน คุณภาพผู้เรียน มาตรฐานตัวชี้วัดสามารถนำไปศึกษาต่อและประกอบอาชีพ เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ของ ทิพย์ภา มานะสม (2564) ศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา โปรแกรมอังกฤษ-สังคม พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ให้มีความสำคัญ

กับหลักสูตร เกี่ยวกับ ปรัชญา คติพจน์ ของโรงเรียน สอดคล้องกับ สภาพสังคมปัจจุบัน จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เกณฑ์การประเมิน ต้องสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานตัวชี้วัด เพื่อให้สามารถนำไปศึกษาต่อและประกอบอาชีพ และลำพันธ์ สุรนันทิตย์ (2558) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนศรีสมเด็จจิมพ์พัฒนาวิทยา โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ พบว่า ในการพัฒนาหลักสูตร ด้านบริบท ควรพัฒนาปรัชญา คติพจน์ ของโรงเรียน สอดคล้องกับ สภาพสังคมปัจจุบัน จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เกณฑ์การประเมินต้องสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานตัวชี้วัด เพื่อให้สามารถนำไปศึกษาต่อและประกอบอาชีพ

ด้านปัจจัยเบื้องต้น

ควรพัฒนาจำนวนเวลาเรียนชั่วโมง/สัปดาห์เพิ่มมากขึ้น จุดมุ่งหมายของหลักสูตรควรมุ่งส่งเสริมการเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับโครงสร้าง หลักสูตรแกนกลาง คำอธิบายรายวิชาครอบคลุมเนื้อหา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้การสนับสนุนงบประมาณในการ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สร้างแหล่งการเรียนรู้และสื่ออุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย หลากหลาย เหมาะสมกับวัยและระดับชั้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานั้น จะต้องนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมาใช้เป็นแนวทางในการ กำหนดจำนวนเวลาเรียน จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ งบประมาณในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร แหล่งการเรียนรู้ สื่ออุปกรณ์การเรียน และคำอธิบายรายวิชา จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้สำเร็จการศึกษา และนักเรียน มีความคิดเห็นว่า แนวทาง การพัฒนาหลักสูตร ด้านปัจจัยเบื้องต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร ควรพัฒนาจำนวนเวลาเรียน จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้อง กับโครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ งบประมาณในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร แหล่งการเรียนรู้ สื่ออุปกรณ์การเรียน และคำอธิบายรายวิชา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ น้ำอ้อย สุขเสนา (2560) ศึกษาเรื่อง การบริหาร หลักสูตรและการใช้หลักสูตรโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงบุรี สมุทรปราการ พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้สำเร็จการศึกษา และนักเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงบุรี สมุทรปราการ ต้องการให้บริหารจัดการหลักสูตรด้านปัจจัยเบื้องต้น เกี่ยวกับจำนวนเวลาเรียน จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา คำอธิบายรายวิชา สื่ออุปกรณ์การเรียน และ คำอธิบายรายวิชา อยู่ในระดับมาก และชูลิพร เพาะบุญ (2555) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ของโรงเรียนคริสตสงเคราะห์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก พบว่า การพัฒนาหลักสูตร ด้านปัจจัยเบื้องต้น ควรพัฒนาจำนวนเวลาเรียน จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ โครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ งบประมาณในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร แหล่งการเรียนรู้ สื่ออุปกรณ์การเรียน และคำอธิบายรายวิชา

ด้านกระบวนการ

ควรพัฒนาให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกความเป็นไทย รักหวงแหนภูมิปัญญาไทย จัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ให้ผู้เรียน ใช้การวัดและประเมินผลที่หลากหลาย โดยมุ่งเน้นการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียนการสอน บอกรีวิวการวัดและประเมินผล แต่ละครั้งให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการเรียนการสอน นำสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย มาใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนรู้จักวิธีแสวงหาความรู้ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันในการจัดการศึกษา จะเน้นด้านคุณธรรมจริยธรรม จิตสำนึก จิตสาธารณะ และการนำภูมิปัญญามาใช้ให้เป็นประโยชน์ จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้สำเร็จการศึกษา และนักเรียน มีความคิดเห็นว่า แนวทางการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร ควรพัฒนาให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกความเป็นไทย รัก หวงแหนภูมิปัญญาไทย



จัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ให้ผู้เรียน การวัดและประเมินผลที่หลากหลายโดยมุ่งเน้นการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียนการสอน บอกรีวิวการวัดและประเมินผลแต่ละครั้งให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า และประเมินผลอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการเรียนการสอน นำสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายมาใช้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนรู้จักวิธีแสวงหาความรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของน้ำอ้อย สุขเสนา (2560) ศึกษาเรื่อง *การบริหารหลักสูตรและการใช้หลักสูตรโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี สมุทรปราการ* พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี สมุทรปราการ ต้องการให้มีการพัฒนาให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกความเป็นไทย ห่วงแทนภูมิปัญญาไทย เพิ่มพูนประสบการณ์ให้ผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสอดคล้องกับ ลำพันธ์ สุนันทิพย์ (2558) ศึกษาเรื่อง *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนศรีสมเด็จพิภพพัฒนารัตนาธิเบศร์* โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ พบว่า การพัฒนาหลักสูตรด้านกระบวนการ ควรพัฒนาให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกความเป็นไทย ห่วงแทนภูมิปัญญาไทย เพิ่มพูนประสบการณ์ให้ผู้เรียน การวัดและประเมินผลมุ่งเน้นการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียนการสอน และประเมินผลอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการเรียนการสอน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ด้านผลผลิต

ควรพัฒนาให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ชีวิตประจำวัน มีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน และการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ชีวิตประจำวัน สามารถแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้สำเร็จการศึกษา และนักเรียน มีความคิดเห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรด้านผลผลิต กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตในเขตกรุงเทพมหานคร ควรพัฒนาการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ชีวิตประจำวัน การแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การปฏิบัติกิจกรรมโครงการ/ชิ้นงาน และการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภชัย สมนวล (2564) ศึกษาเรื่อง *การประเมินหลักสูตรโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา โปรแกรมสองภาษา ผลการวิจัย* พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ให้ความสำคัญกับหลักสูตรในเรื่องเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ชีวิตประจำวัน การแก้ปัญหา ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และสอดคล้องกับ สุภา นิลพงษ์ (2554) ศึกษาเรื่อง *การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ พุทธศักราช 2552* พบว่า การพัฒนาหลักสูตร ด้านผลผลิต ควรพัฒนาการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ชีวิตประจำวัน การแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การปฏิบัติกิจกรรมโครงการ/ชิ้นงาน และการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

สรุปแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร

จากผลศึกษาความต้องการและข้อเสนอแนะ สามารถสรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร กล่าวคือ ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องเหมาะสมของปรัชญา คติพจน์ กับสภาพสังคมปัจจุบัน จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเกณฑ์การประเมินต้องสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานตัวชี้วัด ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ด้านปัจจัยเบื้องต้น เพิ่มจำนวนเวลาเรียน ชั่วโมง/สัปดาห์ให้มากขึ้น มุ่งเน้นส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพ โดยจัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรพื้นฐาน ในคำอธิบายรายวิชาครอบคลุมเนื้อหาและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จัดหางบประมาณในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สร้างแหล่งการเรียนรู้ และสื่ออุปกรณ์การเรียน ที่ทันสมัย หลากหลาย เหมาะสม พัฒนาจิตสำนึกความเป็นไทย รักห่วงแทนภูมิปัญญาไทย มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย โดยมุ่งเน้นการนำผลการประเมินไปปรับปรุง

การเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

7. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1) ด้านบริบท ผู้เกี่ยวข้องควรพัฒนาปรัชญา คติพจน์ ของโรงเรียน สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เกณฑ์การประเมินต้องสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานตัวชี้วัด ให้ผู้เรียนสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้
- 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น ผู้เกี่ยวข้องควรคำนึงถึงจำนวนเวลาเรียน ชั่วโมง/สัปดาห์ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาต้องสอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรพื้นฐาน อธิบายรายวิชาต้องให้ครอบคลุมเนื้อหาและคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- 3) ด้านกระบวนการ ควรพัฒนาให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกความเป็นไทย รัก ห่วงแหนงภูมิปัญญาไทย มีการประเมินผลที่หลากหลาย โดยมุ่งเน้นการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 4) ด้านผลผลิต ควรพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และมีจิตสำนึกในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาการพัฒนาหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตอื่น ๆ เช่น โรงเรียนสาธิตในต่างจังหวัด หรือโรงเรียนสาธิตสังกัดอื่น ๆ เช่น โรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ
- 2) ควรศึกษาการพัฒนาหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมปลาย เป็นต้น

7. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ชนัท ธาตุทอง. (2550). *เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- ใจทิพย์ เข็รรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูลิพร เพาะบุญ. (2555). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ของโรงเรียนคริสตสงเคราะห์ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดนครนายก*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ทิพยาภา มานะสม. (2564). การประเมินหลักสูตรโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” โปรแกรมอังกฤษ-สังคม. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 32(2), 106-119.
- น้ำอ้อย สุขเสนา. (2560). *รายงานวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรและการใช้หลักสูตรโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีสมุทรปราการ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยหลักสูตร*. กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก.
- พรรณทิพา อินธิมา. (2551). *การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองเขี้ยว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ลำพันธ์ สุนันทิพย์. (2558). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนศรีสมเด็จ*



- พิมพ์พัฒนาวิทยา โดยใช้รูปแบบการประเมินซีบีบี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). *การจัดหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: เซ็นเตอร์ดีสคัฟเวอรี.
- ศุภชัย สมนวนล. (2564). การประเมินหลักสูตรโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา โปรแกรมสองภาษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 32(3), 103-116.
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2527). *หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร*. กรุงเทพมหานคร: กรมการศาสนา.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). *แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร*. เชียงใหม่: แสงศิลป์.
- สุภา นิลพงษ์. (2554) *การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ พุทธศักราช 2552*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภลักษณ์ สติตไชยนนท์. (2557). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโครงการห้องเรียนพิเศษขั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการพัฒนาหลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Allen, R. (2003). *The penguin English dictionary* (2nd ed.). London: Penguin Books.
- Hawkins, J. M., & Allen, R. (Eds.). (1991). *The Oxford Encyclopedic English dictionary*. Oxford, England: Clarendon Press.
- Stake, R. E. (2010). *Qualitative research: Studying how things work*. New York: The Guilford Press.
- Stufflebeam, D. L. (2007). *CIPP evaluation model checklist: A tool for applying the CIPP model to assess long-term enterprises*. Retrieved May 10, 2011, from http://www.wmich.edu/evalctr/archive_checklists/cippchecklist_mar07.pdf
- Taba, H. (1962). *Curriculum development: Theory and practice*. New York: Harcourt, Brace & World.
- Tyler, W. (1960). *Basic principles of curriculum and instruction*. Chicago: University of Chicago Press.
- Wiles, J., & Bondi, J (1989). *Curriculum development* (3rd ed.). New York: Macmillan.